

ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ГОРИЗОНТАЛЬНИМ І ВЕРТИКАЛЬНИМ РОЗРІЗОМ

Будь-яка господарська діяльність передбачає використання ресурсів, вартість яких формує витрати.

За нормативним визначенням, витратами визнаються [1]:

- як зменшення активів, так і збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу;
- за умови, що витрати можуть бути достовірно оцінені;
- за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками.

По відношенню до підприємства, витрати мають зовнішній і внутрішній характер.

Зовнішні витрати підприємства виникають при здійсненні господарських операцій щодо:

1) придбання ресурсів у постачальників, що призводить до зменшення одних активів та збільшення інших активів на рівновелику суму;

2) реалізації об'єктів діяльності покупцям, коли їх вартість як створених активів зменшує активи підприємства в обмін на доходи.

Внутрішні витрати підприємства формуються при створенні об'єктів діяльності, коли використані ресурси перетворюються на готову продукцію, роботи, послуги, товари.

При цьому, за рахунок вартості використаних ресурсів формується тотожна вартість створених об'єктів господарської діяльності.

Використання ресурсів на підприємстві носить горизонтальний і вертикальний характер.

Горизонтальний характер використання ресурсів і формування витрат характеризується відповідними географічними виробничими сегментами господарювання.

Географічний виробничий сегмент витрат в будівельних підприємствах виділяється за принципом місця розташування виконання будівельних робіт, тобто за географічними адресами здійснення робіт, які, як правило, виконуються за місцем розташування замовника поза адресою будівельного підприємства.

Вертикальний характер формування витрат будівельного підприємства характеризується відповідними структурними підрозділами, які задіяні у створенні будівельних об'єктів. При цьому, на будівельному підприємстві формуються витрати наступного змісту:

- технологічні витрати основних і допоміжних структурних підрозділів на створення об'єктів діяльності, в яких формується технологічна собівартість;
 - загальновиробничі витрати, пов'язані з управлінням структурними виробничими підрозділами.
- Технологічні витрати і загальновиробничі витрати формують виробничу собівартість будівельних об'єктів;
- адміністративні витрати пов'язані з управлінням будівельним підприємством;
 - витрати, пов'язані із збутовою діяльністю створених будівельних об'єктів;
 - фінансові витрати – ті, що походять від отримання зовнішнього фінансування через боргові зобов'язання (відсотки, втрата вартості фінансових активів, негативні курсові різниці, дивіденди);
 - витрати на соціальні потреби персоналу підприємства та утримання соціальної інфраструктури;
 - витрати, пов'язані з оподаткуванням підприємства відповідно до наявних в нього об'єктів;
 - забезпечення майбутніх витрат і платежів;
 - інвестиційні витрати, пов'язані з формуванням необоротних активів, які формують капітальні вкладення у будівництві;
 - витрати на формування виробничих запасів в процесі надходження їх від постачальників в оцінці їх вартості;
 - витрати, пов'язані з реалізацією створених об'єктів діяльності, виходячи з їх виробничої собівартості.

Отже, витрати, які будівельні підприємства формують за горизонтальним і вертикальним розрізом в системі управління виступають об'єктом, який має безпосередній зв'язок з економічною ефективністю господарської діяльності.

Від рівня витрат на створення об'єктів діяльності, управління підприємством, організацію збутової діяльності, соціальні потреби працівників, податки, залежать ціни на будівельну продукцію, а в результаті конкурентоспроможність будівельного бізнесу.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати": Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
2. Цаль-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: Навч. посібник. Житомир: ЖІТІ, 2002. 647 с.